

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2018

**RELIGIESTUDIES V2
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 9 bladsye.

VRAAG 1**1.1 Wat word met sendingsreligieë bedoel. (Christendom en Islam)**

- Hulle is geroep om die leerstellings en dogma van hulle religie te versprei.
- Hulle moet hulle religie na die vier hoeke van die wêreld versprei.
- Die entoesiasme veroorsaak soms dat die volgelingen druk gebruik om mense te oortuig om hul religie te aanvaar.

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word.*

(6)

1.2 Verduidelik hoe hierdie religie na Suid Afrika gekom het:**Christendom**

- Gedurende die 15de en 16de eeu het Europese Christene na die halfwegstasie in Kaapstad gereis.
- 17de Eeuse Nederlandse setlaars het die Protestantse groep Christendom gebring en het die slawe gedwing om na Protestantisme te verander.
- In die 18de eeu het Britse kolonies Christendom tot alle groot stede gevestig.
- Sedert die 19de eeu het Europese en Amerikaanse sendelinge begin met sendingswerk in skole, hospitale en landelike en stedelike nedersettings in Suid-Afrika.

Islam

- Indonesiese gevangenes en slawe wat deur die Hollandse Kolonies gekoop was, is na Kaapstad deur Sjeg Yusuf gebring.
- Aan die einde van die 18de eeu was Tuan Guru (oorspronklik van Indonesië) van Robben-eiland vrygelaat.
- Hy het die eerste Moskee (plek van aanbidding) en die eerste madressah begin.
- Die Moslem gemeenskap het slawerny en onderdrukking weerstaan en het 'n gemeenskap geword wat slawe en gevangenes aanvaar het.
- Aan die begin van die 20ste eeu het Moslems van Indië as handelaars in Natal en ander dele van Suid-Afrika hulself gevestig.

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word*

(14)

1.3 Voorbeeld 1: AFRIKA TRADISIONELE GODSDIENS

- Die geboorte rituele van die Ama-Xhosa vind plaas kort na geboorte.
- Lede van die stam vergader in die veepen (kraal) waar hulle 'n dier slag.
- Die vel van die geslagte dier word gehou sodat die kind daarop kan slap veral wanneer die kind siek is.
- Hierdie ritueel lei die kind na die stam wat voorvaders insluit.
- Die oudste moet die ritueel lei.

Voorbeeld 2: HINDOËISME

- In die Hindoe tradisie wanneer 'n kind gebore word, word die bouse geeste deur middel van gebed weggehou.
- Op die 20ste dag is daar 'n naamgee seremonie.
- Dit word gevolg deur ander seremonies wanneer die baba vir die eerste keer soliede (vaste) kos eet.
- Die oudstes moet gerespekteer word.
- Die moeder van die baba moet gerespekteer en ondersteun word, en sy moet buite gaan werk.

LET WEL: *Enige ander relevante antwoord moet gekrediteer word.*

(20)

1.4 Noem en bespreek VYF tipes rituele:

- Aanbiedingsrituele: Gebed en aanbidding
- Lewenssiklusrituele: Inisiasie, sterftes en geboortes
- Jaarlikse siklusse: Verjaarsdae , Huwelike herdenkings
- Seisoenale-rituele: 25 Desember, Paasfees
- Offering rituele: Geboorte van 'n baba , Dankseggings

LET WEL: Enige relevante feite moet gekrediteer word

(10)

[50]

VRAAG 2

2.1 Afrika tradisionele godsdiens word as voorbeeld gebruik:

- Daar is 'n samestelling van verskeie godsdienstige sisteme en praktyke.
- Die San gemeenskap beoefen al vir meer as 2000 jaar 'n gedeelte van die Afrika Tradisionele Godsdiens.
- Dit maak die San godsdiens die oudste godsdiens in Suid-Afrika.
- Ongeveer 2000 jaar gelede het die Afrika skaapwagter vanaf Noord na die Suid van Afrika migreer.
- Hulle het baie Afrika praktyke saamgebring, wat nog vandag, deur baie Afrika groepe gepraktiseer word.
- Baie Afrika gemeenskappe het nie hul vroeër geskiedenis van Afrika Tradisionele Godsdiens gedokumenteer nie.
- Verskillende mense het in kontak met mekaar gekom en idees en materiële dinge met mekaar uitgeruil.
- Tussen die Tshivenda sprekende mense, vind ons tradisionele liedjies van die Shona-groep.
- Hierdie liedjies bewys dat Tshivenda en Shona sprekende mense lank gelede kontak met mekaar gemaak het en idees verruil het.
- In Suid-Afrikaanse gemeenskappe was idees nie skriftelik aangeteken nie, maar mondelings oorgedra.

LET WEL: Enige relevante feite moet gekrediteer word.

(10)

2.2 Hoe het die konflikteorie gehelp om die doel van religie in die samelewing te verduidelik?

- 'n Konflikteorie beskou die rol wat religie in die samelewing speel as negatief en kan selfs tot konflik lei.
- Hulle sê dat sosiale sisteme soos religieë help om ongelykhede te ondersteun, selfs deur druk.
- Feministiese teologie kan oorweeg word as 'n voorbeeld van 'n konflikteorie, aangesien dit die manier waarop religieë vroue marginaliseer en uitsluit van religieuse-mag en deelname aan strukture.
- Voorbeelde van uitsluiting meganisme in verskillende religieë is die van leierskap in religieuse strukture en publieke rituele.
- Meeste van die tyd vind konflik tussen die Afrika Tradisionele Godsdiens en Christendom plaas.

LET WEL: Enige relevante feite moet gekrediteer word.

(10)

2.3 Bespreek religie en die staat onder die volgende opskrifte:

2.3.1 Teokratiese staat:

- Is 'n regerings-vorm waar 'n Opperwese as die hoof van die regering gesien word.
- Die regering op aarde word deur verteenwoordigers van die Opperwese wat deur priesters is uitgevoer.
- In sommige gevalle word die hoof van die regering as die goddelike beskou.
- Voorbeelde van teokratiese state is:
  - Argeoloë glo dat vroeë Joodse, Tibettaanse en Egiptiese samelewings almal teokrasieë op verskillende tye was.
  - Hedendaagse Iran probeer om 'n Islamitiese teokrasie te wees.

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word.* (10)

2.3.2 Staatsgodsdien:

- Dit is wanneer 'n bepaalde religieuse organisasie amptelik deur die staat onderskryf word.
- Jy kry eers staatsgodsdien wanneer daar 'n skeiding van godsdien aan 'n staat is.
- Ook wanneer die staat gesien word as hoër mag wanneer dit by die regering kom.
- Dit kan die wetmaking regering beïnvloed.
- Sommige van die wêreld se suksesvolste religieë was op een of ander tydstip 'n staatsgodsdien, wat uiters magtig en suksesvol geword het.

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word.* (10)

2.4 Verduidelik hoe religieë verantwoordelike gedrag ten opsigte van omgewingsvolhoubaarheid moet onderrig:

- Die regering kan reëls in plek stel vir burgers om nie natuurlike hulpbronne te ontgin nie, bv. visvang kwotas
- Religieë kan hul volgelinge leer om nie die omgewing te besoedel nie, omdat baie van die groot riviere deur meer as een land vloei.
- Gandhi het geglo dat mense selfvoorsienend moet wees en die lewe eenvoudig moet hou.
- Religieuse organisasies moet hulle volgelinge bemagtig sodat hulle die natuurlike omgewing kan waardeer, omdat die natuur vol spirituele wesens is.
- Religieë kan hul volgelinge opvoed om die natuurlike omgewing te waardeer, want as natuurlike omgewing versteur word of nie goed versorg word nie, sal die arme mense in ons gemeenskappe ly.

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word* (10)
[50]

VRAAG 3**3.1 In die lig van bogenoemde stelling bespreek krities met die siening van enige TWEE religieë oor omgewing.****Voorbeeld 1: HINDOËISME**

- Sterk bande met sy oorsprong in die natuur en landbouwortels.
- Respek vir die natuur as deel van die goddelike.
- Bome en riviere word grootliks gerespekteer in die Hindoe geloof.
- In sekere Hindoe tempels word beskerming gebied aan seker diere soos ape, slange en rotte.
- Antieke skrifte verwys na Indië soos bedek met dik, groen bos.

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word*

Voorbeeld 2: ISLAM

- Islam verbied Moslems nie om Vrydae te werk nie.
- Gelowiges moet een van hul vyf gebede in die moskee doen in plaas daarvan om dit alleen te doen.
- Baie Suid-Afrikaanse Moslems bestee hul Vrydae aan godsdienstige sake.
- Daar is ook feeste regdeur die jaar.
- Volgelinge van hierdie geloof moet dieselfde aantal vrye dae het as die Jode en die Christene.

(20)

3.2 Bespreek die siening van enige DRIE religieë oor vermaak, rus en ontspanning.**Voorbeeld 1: CHRISTENDOM**

- Vir meeste Christen groepe is die Sabbat 'n dag van rus.
- Dit duur van Saterdag middernag tot Sondag middernag.
- Die Sewende Dag Adventiste en Ibandla lama Nazereth volg die ou Joodse idee om die Sabbat op Saterdag te hou.
- In baie lande insluitende Suid-Afrika, word die wet afgedwing om Sondag Sabbat te hou.
- Die wet is onlangs verslap om streng te wees.

Voorbeeld 2: JUDAÏSME

- Judaïsme hou die Sabbat as 'n dag van rus.
- Dit is 'n belangrike religieuse aktiwiteit.
- Dit begin vanaf Vrydae-sonsondergang tot Sondag-sonsondergang.
- Gedurende hierdie tydperk vind geen werk plaas nie.
- Niemand word toegelaat om aan enige ontspannings aktiwiteite deel te neem wat verband hou met werk nie.

Voorbeeld 3: AFRIKA TRADISIONELE GODSDIENS

- In die ATRG moet mense baie hard gewerk om te kan oorleef.
- Werk beteken om alles te doen om te kan oorleef bv. te jag, na die oes en die diere om te sien, skuiling te bou, hout bymekaar te maak ensovoorts.
- Deesdae is werk heeltemal afsonderlik van die res van ons lewens – mense gaan werk toe en kom ontspan by die huis na werk.
- In ATG word ontspanning as 'n baie belangrik deel van 'n vol lewe gesien, iets wat mense doen om hulself te geniet wanneer hulle klaar gewerk het.
- Mense sosialiseer saam, speel speletjies (soos netbal ens.).
- Mense moet op familie uitstappies gaan of met hul vriende uitgaan.
- Mense moet van die werk af vat.

LET WEL: Enige relevante feite moet gekrediteer word.

(30
)
[50
]

VRAAG 4

4.1 Skryf 'n kort paragraaf om te verduidelik wat jy verstaan van 'n gestruktureerde onderhoud en gee DRIE riglyne vir die formulering van vrae vir 'n gestruktureerde onderhoud.

- 'n Gestruktureerde onderhoud beteken 'n versameling van data deur 'n navorser, deur gebruik te maak van voorbereide vrae met 'n voorbeeld van respondente.
- Die navorsers genereer gewoonlik statistieke data wat geïnterpreteer kan word en seker afleidings kan gemaak word.
- Vrae 'n paar oop-vrae.
- Dit benodig meer as 'n enkel woord antwoord.
- Hulle begin gewoonlik met hierdie woorde:
  - Wat
  - Wanneer
  - Wie
  - Waar
  - Hoe
- Vrae geslote vrae.
- Dit benodig enkel woorde, soos byvoorbeeld JA of NEE.
- Vermy veelvoudige-vrae, wat twee vrae gelyk vrae, byvoorbeeld – Wat is die waardes wat vroue beklee daaraan en hoe voel hulle daarvoor?
- Hou die vrae kort en tot die punt.

(10
)

4.2 Verduidelik waarom Suid-Afrika as 'n sekulêre staat beskou kan word.

- Die woord sekulêr kom van die Latynse woord spekulum wat woord beteken.
- 'n Sekulêre staat is vyandig teenoor religie.
- Dit is nie verbind tot enige religie, religieuse tradisie of religieuse oortuigings of praktyke nie.
- Die belangrikste kenmerk is die skeiding van staat en praktyke.
- In 'n land waar daar meer as een religieuse tradisie is, sal die staat nie hulself met enige religie identifiseer of ten gunste van enige religieuse organisasie wees nie.
- Die belangrikste taak is om na die welsyn van alle burgers om te sien ongeag hul religie.
- Vryheid om hul godsdienste in die openbaar uit te druk.

LET WEL: Enige relevante feite moet gekrediteer word.

(20
)

4.3 Bespreek kortliks die bydrae wat elk van die volgende godsdienstige organisasies kan maak om die kwaliteit van die lewens van mense in die wêreld te verbeter.

4.3.1 Wêreldkonferensie van Godsdienste vir Vrede

- Die WKGV is in 1970 gestig as 'n vorm waar leiers van die verskillende godsdienste kon ontmoet en gemeenskaplike probleme kan bespreek en saam oplossings vir wêreldvrede kon vind.
- Dit het sedertdien elke vyf jaar ontmoet.
- Dit is verbind tot respek vir kulturele verskille, terwyl dit terselfdertyd die gemeenskaplike menslikheid van almal vier.
- Daar is 'n tak in Suid-Afrika.
- Die WKGV is aktief op alle kontinente en het 'n rol gespeel in sommige konflik areas in die wêreld.

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word.*

(10)

4.3.2 Wêreldraad van Kerke

- Die WRK is in 1948 gestig.
- Die fokus was om samewerking tussen verskillende godsdienstige tradisies te ontwikkel.
- Teologiese ontdekkings deur middel van intergeloofsdialoog in 1995.
- Dit het twee belangrike tekste ontwikkel om die proses te ondersteun.
- Die Wêreldraad van Kerke moedig dialoog op drie maniere aan.

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word.*

(10)

[50]

VRAAG 5**5.1 5.1.1 Dialoog van aksie**

- Hierdie dialoog is afhanklik van onderlinge begrip en vertroue.
- Baie geleenthede om die gemeenskap te dien ontstaan wanneer mense van verskillende geloofsoortuigings meer vertroue opbou en leer om mekaar te vertrou.
- Die toewyding om alle vorme van menslike ongeregtigheid teen te staan.
- Om die versperrings tussen ras, geslag of klas af te breek.
- Om onregverdige maatskaplike strukture te bevraagteken.
- Die toewyding om die gemeenskap met onderwys, gesondheidsorg en maatskaplike dienste te dien.
- Die stryd teen gelyke verspreiding van hulpbronne.
- Probeer om die wedersydse onderlinge verhouding tussen vrede en regverdigheid te verstaan.
- Interkerklike hospiese versorg vir die terminale siekes.
- Uitreik na hawelose, straatkinders en bejaardes.
- Slagoffers van MIV/VIGS te ondersteun.

(10)

5.1.2 Dialoog van die lewe

- Is die mees algemeenste vorm van dialoog.
- Dit verwys na die verskillende verhoudings wat geloofsoortuigings tuis, op skool en in die werkplek ontwikkel het.
- Mense vier mekaar se verjaarsdae, woon mekaar se troues by en ondersteun mekaar in tye van teëspoed.
- Hulle bespreek nie gewoonlik godsdienste nie.
- Hulle steun op waardes van hul gemeenskaplike menslikheid.
- Lede bied gratis basiese diens by hospitale op Kersdag aan.

(10)

5.2 Verduidelik die woord massamedia en bespreek hoe die bydra daarvan tot die verspreiding van religie.

- Massamedia dra inligting oor na mense van geleenthede wat plaasvind om hulle.
  - Mense kyk na die inligting en vorm opinies.
  - Hierdie opinies lig hulle in hoe om te reageer of hoe om hulle te gedra.
  - Self as die media beoog om objektief te wees, bied hulle ook 'n opinie aan.
  - Oningeligte verslaggewing mag sommige godsdienstige reputasies beskadig.
- LET WEL:** *Enige relevante feite moet gekrediteer word.*

(10)

5.3 5.3.1 Oorsake van die sosiale probleem.

- Status
- Stres
- Groepsdruk
- Media
- Werkloosheid
- Verkragting

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word.*

(12)

5.3.2 **Bespreek die maniere hoe religieë kan ingryp in die stryd teen die sosiale probleem wat jy gekies het.**

(Middelsmisbruik)

- Bewusmaking veldtogte
- Berading
- Omskryf die gevaar van dwelmmisbruik in skole
- Maak die jeug betrokke by gemeenskapprogramme

LET WEL: *Enige relevante feite moet gekrediteer word*

(8)

[50]

TOTAAL: 150